

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Shemot

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

30

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10060

והיה על המצנפת אל מול פני המצנפת
 יהיה: לה והיה ער מצח אהרן ונשא
 אהרן את צנן הקדשים אשר יקדישו בני
 ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה ער
 מצחו תמיד לרצון להם לפני יהוה:
 לט ושבצת הכתנת שש ועשית מצנפת
 שש ואבגט תעשה מעשה רקס: מ ולבג
 אהרן תעשה כתנת ועשית להם אבגטים
 ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת:
 מא והלבשת אתם את אהרן אחיד ואת
 בניו אתו ומשחת אתם ומלאת את ידכם
 וקדשת אתם וכהנולתי: מב ועשה להם
 זכנסים כד לבסות בשר ערוה ממתנים ועד
 זרכים יהיו: מג והיו על אהרן ועל בניו
 בבגים אל אהל מועד או בגשתם אל
 המזבח לשרת בקדש ולא ינשא צנן ומתו
 חקרת עולם לו ולרצו אהריו:
 ס א וזה הדבר אשר תעשה להם
 לקדש אתם לכהן לי לקח פר אחד בן בקר
 ואילם שנים תמימים: ב ולחם מצות וחלת
 מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משתים
 בשמן סלת חטים תעשה אתם: ג ונתת
 אותם על סר אחד והקרבת אתם בסל ואת

הפר רש"י

על מצנפתא לקביל אפי מצנפתא יהי:
 לה ויהי על לבית עינוהי דאהרן וישור
 אהרן יתענית קודשיא די יקדשון בני ישראל
 לקל מתנת קודשיהון ויהי על לבית עינוהי
 תדירא לרצוא להון קדם יי: לט ותבג
 כתונא דבוצא ותעביד מצנפתא דבוצא
 ותמיין תעביד עובר צייר: מ ולבגי
 תעביד כתונין ותעביד להון המינין וכובעין
 תעביד להון ליקר ולתושבחה: מא ותלביש
 יתהון ית אהרן אהרן וית בגוהי ועמיה
 ותבגי יתהון ותקריב ית קורבניהון ותקדיש
 יתהון וישמשון קדמי: מב ועיבד להון
 מכנסין דבוץ לכסאה בסר ערייא מחרצין
 ועד ירכן יהון: מג ויהון על אהרן ועל
 בגוהי במעלהון דמשפן זימנא או במקרבון
 למדבחה לשמשא בקודשא ולא יקבלון
 חוקא ולא ימותון קים עלם ליה ולבנותיה
 בתרוהי: א ודין פתנקא דתעביד דהון
 לקדשא יתהון לשמשא קדמי סב תור תו
 בר תורי ודיכרין תרין שלמין: ב ולחם
 פטיר ונריצן פטירין דפילן במשה ואספונין
 פטירין דמשיחין במשה סולת דחישין
 תעביד יתהון: ג ונתת יתהון על סלא תו
 ותקריב

תכלת - וכוונתו אחר הוא חומר ויתנו עליו פתיל תכלת ועוד כתוב כאן והיה על המצנפת ולמטה הוא חומר והיה על מצח אהרן
 (ובחיים בח) וכשיטת קדשים שנינו שערן היה כראה בין צין למצנפת שסלמית תפילין למדנו שהמצנפת למעלה כגובה הראש ואינה עמוקה
 לכנס בה כל הראש עד המצח והצן למטה והפתילים היו ככוכים ותלויין כוכבי ראשים וכאלמנעו ספה כג' מקומות הללו פתיל מלמעלה
 אחד תחתן ואחד עכפמים כנגדו וקושר ראשי הפתילים מחזורי בעורף שלשתן ומנאלו בין אורך הטם ופתילי ראשיו מוקיפין את הקדקד והפתיל
 האמצעי סבראזו קשור עד ראשי הטנים והולך על פני רוחק הראש מלמעלה ומנאל עשויו כתיין כוכב ועל פתיל האמצעי הוא חומר ויהי על
 המצנפת והיה בותן הצין על ראשו כתיין כוכב על המצנפת והפתיל האמצעי מחויקו סחינו כופל והטם תלוי כנגד מצחו ונתקיימו כל התקראות
 פתיל על הצן וכן על הפתיל ופתיל על המצנפת מלמעלה: (לה) ונשא אהרן - לשען סליסה ונאעפ"כ חיימוזן ממש חיימוזן אהרן ממש
 המשא

חציומי אפיא ויהי על מצנפתא מעילתו תפילת רישא קל קביל אפי מצנפתא יהי : לח ויהי על פדתא דבית
 אפי דאחרון מן צידעא לצידעא ותקמי וישודל אחרון ענת קדשיא דמקדשון בני ישראל לכל מפת קדשיהון
 דמקדשון יהון ויהי על פדתא דביתא לבנא להון וקם : לט ותבמץ ביתא דבוצא למפפרא על שדי
 מצנפתא וצאה ותעביד מצנפתא דבוצא למפפרא על קממי בציונהון וקמור מעביד עובד ציור : מ ולקמי אחר
 מעביד פתויני ומעביד להון קמורין וכקעין וגי : מא ותלביש יתהון וגי :

ירושלמי
 אבבסקין דבין :

מב ועביד להון אונקסין דבין לבפא פשר עיקרא מן אחר קמור תרציהון
 ועד יתהון יהון : מג והון על אחרון ועל בניו בנסן מצלהון למשפן זימנא
 או במקדשהון למפפרא לשמשיא בקידשא ולא יקבלון חובא באשא מצלהבא קמס עלם ליה ולקמי פתרו :
 א נרין פתוקא דמעביד להון לקדשא יתהון לשמשיא קממי פכ תור סד בר תורי דלא עירובין ודקריין תרין שלמין :
 ב! רלחים פטיר וקריצן פטירין דהתיבין בקושח ויתא ועירובין דלחים פטיר דמשיהין בקושח ויתא סמידא דהינטין
 מעביד יתהון : ג ויתמו יתהון על פלא סד ותקרב יתהון בפלא גרר תורא גרר תרין וסוקרון באפלא :

ית

רשיי

המשא של עון כנזא מסולק העון מן הקדשים : את עון הקדשים . (מנחות כ"ה) לרשות על הדס ועל החלב שקרכו כטומאה כנו
 שטינו ארזי עון הוא טשא חס עון פיגול הרי כשר לאמר לא ירצה ואם עון מותר הרי נאמר לא יחשב ואין לומר סיכר על עון הכהן שהקריבם
 טשא שהרי עון הקדשים נאמר ולא עון המקריבים הא אינו מרצה אלא להכשיר הקרבן : והיה על מצחו תמיד . ח"ל לומר שיהא על
 מצחו תמיד שהרי אינו עליו אלא בשעת העבודה אלא תמיד לרשות להם אפילו אינו על מצחו שלא היה כהן גדול עובד כאותה שעה ולדברי האומר
 עודכן על מצחו מכפר ומרצה ואם לאו אינו מרצה נדרש על מצחו תמיד ולמד שממשש בו כעודו על מצחו שלא יסיר דעתו ממנו :
 (לט) ושבת . עשה אותם משכנות משכנת וכולם של שש : (מ) ולבניא אהרן תעשה כתנת . ד' כגדים הללו ולא יותר כתנת
 ואכנט ומגבנות הוא מנכפת ומכנסים כתוכים למטה כפרסה : (מא) והלבשת אותם את אהרן . אותם האמורין באהרן חסן ואמר
 ומעיל וכתנת תשכן ומנכפת ואכנט ויזן ומכנסים הכתוכים למטה ככולם : ואת בניו אתו . אותם הכתוכים כהם : ומשחת אותם
 את אהרן ואת בניו בשמן המשחה : וכולאת את ידם . כל מלוי ידים לשון חניך כשהוא נכנס לדבר להיות מוחזק בו מאותו יום והלאה הוא
 וכלשון לעו כשמתנין אדם על פקידת דבר כותן השליש כידו בית יד של עור שקורין גוואנט"י ועל ידו הוא מחויב בדבר וקורין לאותו נסירה
 דיו"ט פטור הוא מלוי ידים : (מב) ועשה להם . לאהרן ולבניו : מכנסים בד . הריח' כגדים לכהן גדול וד' לכהן קטן :
 (מג) וחיו על אהרן . כל הכגדים האלה על אהרן והלויין לו : ועל בניו . האמורין כהם : בכואם אר אהרן מועד :
 לה כלוכן למשכן : ומתו . הא למדת שממשש ממש' כגדים כמיתה : חקת עולם לו . כל מקום שחומר חקת עולם הוא גזירה
 מיד ולמרות לנכסו : (א) לקח . כמקום ושת גזירות הן אחת של קיסה ואחת של לקיסה ולכן פתרון אחד : פד אחד . לכפר
 על מעשה העגל שהוא פד : (ב) ולחם מצות וחלות ורקיקי מצות : הרי אלו ג' מינין רכוכה וחלות ורקיקין לחם מצות היא
 הקרויה למטה כענין חלות לחם שכן על שם סנותן שכן כרכוכה כנגד החלות והרקיקין וכל המינין באים עשר עשר חלות (מנחות עו) :
 בלולוח בשמן . כשהן קמח ויזן כהן שמן וכוללן (שם עה) : מושחים בשמן . אחר אפיתן מושחן כמין כ"י (כ"ף יוגיית) שהיא
 עשויים כמין שלמו (שם) : (ג) והקרבת אותם .

רשב"ם

פתיל אחד היה בשני דאפי הנין שמגיע מלון לאון שהיא הנין מקור כהן ונ' חושין מלאעלה על הראש והיו עשוי על החושין כענין
 כובע על המצפת . אל מול פני המנכפת יהיה הנין על מצחו מקיף מלון לאון : (לח) וכשא אהרן את עון הקדשים וגי' לפ'
 עשאו לא דיבר הכתוב טומאת הקדשים אלא כך פירשו כל קרבנות שיכחו ישראל או עולה או חטאת או אשם לכפר עליהם שיסייע
 הנין עם הקרבן להזכיר לפני הקב"ה שהיה לרצון ולזכרון לבני ישראל להתכפר להם : (מ) לכבוד ולתפארת לפי שהמנכפת על
 הראש דרכים יפוי נאה ביותר : (מא) והלכשת אותם כשתקים המשכן : (ב) ולחם מצות אפוי בתנור קרוי לחם . וגם שמו
 היה בן כי הוא לחם האמור עם חלות ורקיקין כעשיית מילואים כפרשת לו את אהרן . חלות ורקיקין מפורשים במסכת מנחות וכולל
 עין וזין עשר הם : (ג) והקרבתם אותם .

מבלל יופי

(מ) (אבנפים) . הוא אזור המכנסים . (ומגבעות) .
 הם המוכנים שמישימין על הראש לתפארת .
 (מב) (מכנסים בד) . ידוע תקראו מכנסים כרשון
 שמש וזה הוא כנר אחד לפי שיש לו שתי גופות : (כד) .
 קטן בקרויה המסרת עליו לית כותיה קמין וכל הכר כותיה
 (א) (א) פד' הוא כן שתי שנים ואיל הוא משכנס כשה
 השנית אחד ושלושים יום :
 (ב) (ורקיקי) . ענינו הדלות והרקות : (ג) (על
 סלאחה) . בא במקום בית השמש כמו בסדר אחד
 ואצרת

הפך ואת שני האילים : ד ואת אהרן
 ואת בניו תקריב אל פתח אהל מועד
 ורחצת אתם במים : ה ולקחת את הבגדים
 והלבשת את אהרן את הכתנת ואת מעיל
 האפד ואת האפד ואת החשן ואפרת לו
 בחשב האפד : ו ושומת המצנפת על
 ראשו ונתת את גזר הקדש על המצנפת :
 ז ולקחת את שמן המשחה וצקת על
 ראשו ומשחת אתו : ח ואת בניו תקריב
 והלבשתם כתנת : ט ותקרת אתם אבנט
 אהרן ובניו וקבשת להם מנבערת וקיתרת
 להם כהנה לחקת עולם ומלאת יד אהרן
 ובניו : י ותקרבת את הפך לפני אהל
 מועד וסמך אהרן ובניו את ידיהם על ראש
 הפך : יא ושחטת את הפך לפני יהוה
 פתח אהל מועד : יב ולקחת מדם הפך
 ונתתה על קרנתי המזבח באצבעך ואת
 כל הדם תשפך אל יסוד המזבח :
 יג ולקחת את כר החלב המכסה את
 הקרב ואת היסרת על הכבד ואת שמי
 הקליה ואת החלב אשר עליהן והקטרת
 המזבח : יד ואת בשר הפך ואת ערו
 ואת פרושו ושרף באש מחוץ למזבחה כטאת
 היא : טו ואת האיל האסד תקח וקמנו
 אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל :
 טז ושחטת את האיל ולקחת את דמו
 וזרכת

ותקריב יתהון בסלא ויתחנא וית
 דיכרין : ד ונת אהרן ונת בגוהי תקריב
 לתרע משכן וימנא וימנא ויתהון במנא :
 ה ותסב ית לבושא ותלביש ית אהרן
 ית כתינא וית מעיל דאפודא וית אפודא
 וית חושנא ותתקין ליה בהימין אפודא
 ו ותשוי מצנפתא על רישיה ותתן ית
 כלילא דקודשא על מצנפתא : ז ותסב
 ית משוחא דרבוהא ותריק על רישיה
 ותריביתיה : ח ונת בגוהי תקריב ותלביש
 כתונין : ט ותקריב יתהון המינין אהרן
 ובגוהי ותתקין להון כוכביין ותהי להון כהונתא
 לקים עלם ותקריב קורבנא דאהרן וקורבנא
 דבגוהי : י ותקריב ית תורא לקדם משכן
 ומנא ויסמוך אהרן ובגוהי ית ידיהון על
 ריש תורא : יא ותכוס ית תורא לקדם
 ית בתרע משכן ומנא : יב ותסב מדמא
 דתורא ותתן על קרנתי מדבחה באצבעך
 ונת כל דמא תשוד ליסודא דמדבחה :
 יג ותסב ית כל תרבא דחפי ית ננא
 ונת הצדא דעל ככדא ונת תרמין קלין
 ונת תרבא דעליהן ותסיק למדבחה :
 יד ונת בסר תורא ונת משכיה ונת
 אוכליה תוקד בגורא מברא למשריתא
 המאתא הוא : טו ונת דכדא חד תסנ
 ויסמכון אהרן ובגוהי ית ידיהון על ריש
 דכדא : טז ותכוס ית דכדא ותסב ית
 דמיה ותזרוק על מדבחה סהור סהור :
 ויח

וְזָרְקָתָם עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב : יו וְאֶרְזֵה-הָאֵל
תַּנְתֵּם לַנְּתִיבָיו וְקָחְתָם קָרְבוֹ וְכָרְעוּ וְנָתַתָּה
עַל-נְתִיבָיו וְעַל-רֵאשׁוֹ : יח וְהִקְשַׁרְתָּ אֶת-
כָּל

יו וְנִתְּדַכְרָא תַפְלִיג לְאַבְרוֹהִי וְתַחֲלִי-
נְוִיה וְכָרְעוּהִי וְתַחַן עַל-אַבְרוֹהִי וְעַל-רֵישֵׁיהִי :
יח וְתַסְק יַתְּ-כָּל-דְּכָרָא לְמַדְבָּחָא עֲלֵהָא
הוּא

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

וְיָרָא אֲחֵרֹן וְעַת בְּנֵי מִכְבָּב לְתַבַּע מִשְׁבּוֹ זְמַנָּא וְתַסְבּוּל יַחְזִין בְּאַרְבָּעִין סְאִין דְּמִין מִין : ה וְתַסְבּוּל יַרְוֵא
לְבוֹשֵׁיא וְתַלְבַּשׁ יַת אֲחֵרֹן יַת בִּיתְרָא יַת מִנְטֵר מְצִיל אֲפֻדָּא יַת אֲפֻדָּא יַת חִישְׁנָא וְתַסְבַּס יַתִּיה בְּהַמִּין אֲפֻדָּא :
ו וְתַשְׁבִּי מִצְנִפְתָּא עַל רֵישֵׁיה וְתַחַן יַת כְּלִיאָ דְבִיָּה חִיקָא שְׂמָא דְקָרְשָׁא עַל מִצְנִפְתָּא : ז וְתַיִסֵב יַת מִשְׁחָא
וְגוֹ : ח וְיָרָא בְנֵי וְגוֹ : ט וְתַסְבַּס יַחְזִין בְּקַמְרִין לְאַחֲרֹן וְכַנּוּשׁ וְתַכְבוּשׁ לְחֹן כּוֹרְעִין וְתַחַן לְחֹן וְגוֹ :
י וְתַקְרִיב יַת תּוֹרָא קִדְשׁ מִשְׁכֵּן זְמַנָּא וְגוֹ : יא וְתַיִסֵב יַת חִיקָא קִדְשׁ : יב וְתַיִסֵב יַת כָּל מַרְבָּא דְחָפִי עַל כְּנֵי וְגוֹ
יג וְתַיִסֵב יַת מַדְבָּחָא דְתּוֹרָא וְתַיִסֵב יַת קַרְנֵת מַדְבָּחָא בְּאַדְבָּעָד וְגוֹ : יד וְתַיִסֵב יַת כָּל מַרְבָּא דְחָפִי עַל כְּנֵי וְגוֹ
טו וְתַיִסֵב יַת חִיקָא וְתַיִסֵב יַת מַרְבָּא כּוֹרְעִין וְתַיִסֵב יַת מַרְבָּא דְעַלְיָחֹן וְתַסְפֵּר עַל מַדְבָּחָא : יז וְיָרָא בְּשָׂרָא דְתּוֹרָא
וְתַיִסֵב יַת מִשְׁכָּנִיה וְתַיִסֵב יַת בִּיעִיה חִיקָר כְּנֻרָא וְגוֹ : טז וְיָרָא דְכָרָא וְגוֹ : טז וְתַיִסֵב יַת דְּכָרָא וְתַסְבַּס יַת אֲדָמִיה וְתַדְרוֹק
עַל מַדְבָּחָא תּוֹרָא תּוֹרָא : יז וְיָרָא חִיקָא תַפְסִיג לְפָסְגוּ
וְתַחֲלִיל כְּנֵי גִזְיָא וְכַנּוּשׁ וְתַסְפֵּר עַל אֲיָרֹן וְעַל רֵישֵׁיה :
יח וְתַפְסִיג יַת כָּל דְּכָרָא לְמַדְבָּחָא עֲלֵהָא הוּא
קִדְשׁ : יא לְאַתְקֵלָא בְּרַעְיָא קִרְבָּנָא קִדְשׁ : יא הוּא :

וְיָרָא אֲחֵרֹן וְעַת בְּנֵי מִכְבָּב לְתַבַּע מִשְׁבּוֹ זְמַנָּא וְתַסְבּוּל יַחְזִין בְּאַרְבָּעִין סְאִין דְּמִין מִין : ה וְתַסְבּוּל יַרְוֵא
לְבוֹשֵׁיא וְתַלְבַּשׁ יַת אֲחֵרֹן יַת בִּיתְרָא יַת מִנְטֵר מְצִיל אֲפֻדָּא יַת אֲפֻדָּא יַת חִישְׁנָא וְתַסְבַּס יַתִּיה בְּהַמִּין אֲפֻדָּא :
ו וְתַשְׁבִּי מִצְנִפְתָּא עַל רֵישֵׁיה וְתַחַן יַת כְּלִיאָ דְבִיָּה חִיקָא שְׂמָא דְקָרְשָׁא עַל מִצְנִפְתָּא : ז וְתַיִסֵב יַת מִשְׁחָא
וְגוֹ : ח וְיָרָא בְנֵי וְגוֹ : ט וְתַסְבַּס יַחְזִין בְּקַמְרִין לְאַחֲרֹן וְכַנּוּשׁ וְתַכְבוּשׁ לְחֹן כּוֹרְעִין וְתַחַן לְחֹן וְגוֹ :
י וְתַקְרִיב יַת תּוֹרָא קִדְשׁ מִשְׁכֵּן זְמַנָּא וְגוֹ : יא וְתַיִסֵב יַת חִיקָא קִדְשׁ : יב וְתַיִסֵב יַת כָּל מַרְבָּא דְחָפִי עַל כְּנֵי וְגוֹ
יג וְתַיִסֵב יַת מַדְבָּחָא דְתּוֹרָא וְתַיִסֵב יַת קַרְנֵת מַדְבָּחָא בְּאַדְבָּעָד וְגוֹ : יד וְתַיִסֵב יַת כָּל מַרְבָּא דְחָפִי עַל כְּנֵי וְגוֹ
טו וְתַיִסֵב יַת חִיקָא וְתַיִסֵב יַת מַרְבָּא כּוֹרְעִין וְתַיִסֵב יַת מַרְבָּא דְעַלְיָחֹן וְתַסְפֵּר עַל מַדְבָּחָא : יז וְיָרָא בְּשָׂרָא דְתּוֹרָא
וְתַיִסֵב יַת מִשְׁכָּנִיה וְתַיִסֵב יַת בִּיעִיה חִיקָר כְּנֻרָא וְגוֹ : טז וְיָרָא דְכָרָא וְגוֹ : טז וְתַיִסֵב יַת דְּכָרָא וְתַסְבַּס יַת אֲדָמִיה וְתַדְרוֹק
עַל מַדְבָּחָא תּוֹרָא תּוֹרָא : יז וְיָרָא חִיקָא תַפְסִיג לְפָסְגוּ
וְתַחֲלִיל כְּנֵי גִזְיָא וְכַנּוּשׁ וְתַסְפֵּר עַל אֲיָרֹן וְעַל רֵישֵׁיה :
יח וְתַפְסִיג יַת כָּל דְּכָרָא לְמַדְבָּחָא עֲלֵהָא הוּא
קִדְשׁ : יא לְאַתְקֵלָא בְּרַעְיָא קִרְבָּנָא קִדְשׁ : יא הוּא :

רש"י

אל תזרז להשקין כוס הקמתו : (ד) ורחצת : (ה) וטבילת כל הגוף : (ו) ואפרת : (ז) קטן ותקן הסגורה והספיר סביבותיו : (ח) נזר הקדש :
זו הנין : על המצנפת : כי נשפיר למעלה ע"י הפתיל האמצעי ונני פתילין סביב ראשו הקטורין שלשתן מאחוריו העורף הוא נותנו על
המצנפת כיון כוסו : (ז) ומשהתאוהו : (ח"כ) חף עשייה אכתיף כ"י נותן סתן על ראשו וכין ריסי עיניו ומחלרן בלשנו :
(ט) והיתה להם : עליו ידיו זה לכהכות עולם : ומלאות : ע"י הכרס האלה : יד אהרון ויד בניו : בניו ויסקודות הכהונה :
(יא) פתח אהרן מועד : כהן המועד שלפני הפתח : (יב) על קרנות : (זכריה) לנועלה בקרנות מועד :
ואת כל הדם : סירי הדם : אל יסוד המזבח : (פרה) דמרות) כיון כלטט סית קבול עשוי לו סביב סביב לאחד שעלה אחיפון הארץ :
(ג) החלב המכסה את הקרב : הוא הקרום שעל הכרס שקורין ט"ל : וזאת היותרת : היא טרפסא הכבדא שקורין טיכרי"ט :
על הכבד : חף יין הכבד טול עניה (ת"כ) : (יד) תשרף באש : לא מנינו מטאת חנוכה נשרפת אלא זו : (יז) וזרקת :
(זכריה) כג) ככל איתו כעורק חורק כנגד הקרו כפי שיראה לכאן ולכאן ואין קרבו ענין מתכה בלשנו אלא חסאת כלכד אכל שאר זכחים חיק
טעון קרין ולא זכרה שמתן דום עתה חסות ולמעט וזינו עולם כהנה אלא עונת בלרין חורק : סביב : כן מפורש במחשבת קדשים שאין
סביב אלא ב' עונות סוד' אמת בקרין וזוהאמת סכנה כלכסון וכל מתנה נראית כשני לזר הקרין חילק ואלו נמא הדם כעון כפי'
ווחית סביב לקרין סביב : (יז) על נחתיו : עם נחתיו נוסף על שאר הנתיבים : ריח

רשב"ם

קצתם לעורם : (ט) וזרז אותם חכט : אהרן בניו : כן נחלקי כנסת יומא לפי שאין סדר לפשתן זכיתו כאן כסדר כפי
את אהרן ולפי הכסף אין לדקדק : (ז) נזר הקדש : (ס"א)

מכלל יופי

קרנות) : (א) וזיות : (א) חיתרת) הוא הקרא בלשון רש"י
טרפס ואמר על הכבד ופירושו עם כבד כי מעט מן הכבד
היה נוטל עם הזוהרת :
הכליות יזוורת נספסא (י) (פרשו) : הווא
יגס כלתה נספסא תובל שבכרס הבחמרה :
בי עס כפי חלות הווא :

(ה) (ואפרת לו) : וזרז וע"ש החגורה נקרא
האפור אפור :
(ט) (ומלאות יד אהרן) :
כמו שזכרנו שומלא ידוהם מן
הקרבנות : (יב) (על)
49 50 51

כל האיל המזבחה עלה הוא ליהוה בית
 חמישי ליהוה אשה ליהוה הוא יום ולקחת את האיל
 השני וסמך אהרן ובניו את יריהם על ראש
 האיל : כ ושחטת את האיל ולקחת מדמו
 ונתתה על סנדל און אהרן ועל סנדל און בניו
 הימנית ועל בתיך ידם הימנית ועל
 בתיך רגלם הימנית וזקקת את הפס על
 המזבחה סביב : כא ולקחת מן הדם אשר
 על המזבחה ומשמן המשחה והיתת על
 אהרן ועל בניו ועל בגדיו ועל בגדי בניו
 אהו וקדש הוא ובגדיו ובגדיו ובגדיו בניו
 אהו : כב ולקחת מן האיל החלב והאליה
 ואת החלב המכסה את הקרב ואת יתרת
 הקרב ואת שתי הכליות ואת החלב אשר
 עליהן ואת שוק הימין כי איל מלאים
 הוא : כג וכפר לחם אמת וחלת לחם
 שמן אמת ורקיק אחר מסל המצות אשר
 לפני יהוה : כד ושמת הכל על כפי אהרן
 ועל כפי בניו והנפת אתם תניפה לפני
 יהוה : כה ולקחת אתם מידם והקמרת
 המזבחה על העלה לרית ניהוה לפני יהוה
 אשה הוא ליהוה : כו ולקחת את החטה
 מאיר המלאים אשר לאהרן והנפת אהו
 תנופה לפני יהוה ויהי לה למקרה :
 כז וקדשת את חנה התנופה ואת שוק
 התרומה אשר הניף ואשר הורם מאיל
 המלאים מאשר לאהרן ומאשר לבניו :
 בח ונתת לאהרן ולבניו לתקיעולם מאת
 בני

הוא קדש יי לאתקבלא בדיעו קורבנא
 קדש יי הוא : יט ותסב ית דכרא תננא
 וקסמוך אהרן ובנוהי ית יריהון על ראש
 דכרא : כ ותכוס ית דכרא ותסב מדמיה
 ותתן על דום אונקא דאהרן ועל דום
 אונקא דבנוהי דימינא ועל אליין יריהון
 דימינא ועל אליין ריגלהון דימינא ותרוק
 ית דמא על מדבחא סחור סחור :
 כא ותסב מן דמא דעל מדבחא וממשחה
 דרבוחא ותדי על אהרן ועל לבושוהי ועל
 בנוהי ועל לבושי בנוהי עמיה ויתקדש הוא
 ולבושוהי ובנוהי ולבושי בנוהי עמיה :
 כב ותסב מן דכרא תרבא ואליקא ותת
 תרבא דחפי ית צוה וית חצר בכדא וית
 תרתין כולין וית תרבא דעליהון ונתת
 שקא דימינא ארי דכר קורבנא דהוא :
 כג ופתא דלחם חרא ונריצתא דלחם
 משח חרא ואספוג חר מסלא דפשיטא ו
 קדש יי : כד ותשוי כולא על ידי דאהרן
 ועל ידי דבנוהי ותרים יתהון ארמא קדש
 יי : כה ותסב יתרוון מנדחון ורופק
 למדבחא על עלתא לאתקבלא ברעו
 קדש יי קורבנא הוא קדש יי : כו ותסב
 ית חדנא מדכר קורבנא די לאהרן ותרים
 יתיה ארמא קדש יי ויהי לך להולק :
 כז ותקדש ית חדנא דארמוחא וית שקא
 דאפן שויתא דאתרם ודא תפדש מדכר
 קורבנא מדי לאהרן ומדי לבנוהי : כח ויהי
 לאהרן

בניו
 מא
 ליו
 ית
 דכרא
 ארמא
 ועל
 על
 דלח
 ועל
 (יה)
 כסח
 וואל
 נחת
 כהו
 ולבו
 וכני
 (מ)
 כתי
 סכע
 למי
 (כה)
 סכע
 סכע
 (ב)
 סכע
 (מ)
 עכס
 (ב)
 חיו
 (גה)

בני ישראל בני תרומה הוא ותרומה יהיה
מאת בני ישראל מובתי שלמיתם תרומתם
ליהנה: בט ובגדי הקדש אשר לאהרן
יהיו לבניו אתריו למשחה בהם ולמלאכתם

את

יהו

את

יונתן בן עוזיאל

סו

עט ותיסב זר דברא תנינא זגוי: כ ותיסב את דקרא ותיסב מן ארמיה ותמן על הקחום אונקא דאחור
דומיקא ועל סקחי אונקא דבני דמיקא ועל איליו דיהו דמיקא ועל איליו דגיהו דמיקא ותרוק זר מותר
ארמא על מרבהא זזור זזור: כא ותיסב מן ארמא ועל מרבהא וקמיקא דרבוהא ותמי על אחרן ועל לבישה
ועל בני ועל לבושי בני עמיה: כב ותיסב מן דקרא תרבה ואלותא ונת פרקא דחסי בת בני גווא ונת דמיקא
על תצר בקרא ונת פרמין פוקין ונת פרקא בעליותו ונת שנקא דמיקא ארום דבר קורבנא הוא: כג ועגול
דלחיים חר וקריץ דלחיים פתוך במשך חר וקריץ חר מפלא דמיקא דקנס: כד ותשוי כולא על ידי אחרן
ועל ידי בניו זגוי: כה ותיסב עתהו ותפרר בקורבנא על עלקא זגוי: כו ותיסב זר זגוי:
כו ותקריש זר זגוי: כז ויהא לאהרן זגוי: כט ולבושי קודשא זגוי: שובעא

דשיי

(יא) דיהוה חות - כתיב דוח למי שחודתי ונעשה דלוי: אשה - לטון חסויה בקטרת חברים שכל האש: (ב) הנוך - (ת"כ"ב צו) הוא
הפחית האמתי שבתוך הארון שקורין טכר"ס: (ג) בהן ידם - הגודל וכמקרא האונקא: (ד) ההלב - זה חלב הדקים או הקיכה (חולין ב"ט)
והאליה - מן הכליות ולמטה כמו שמפורש בקורא סלחור (דוקרא"ג) לעתת בעל היסורא מקום שהכליות יועות וכאמורי ספר לא
באר חליה שתיקליה קריכה אלא בתכס וכלי הכל מור ועו חין טעונים חליה: זאת שוק הימין - לא ענינו הקטרס כשוק הימין עם
האזורים חלל וכלבד: כוואיל מלואים הוא - שלמים לטון שלמות שופלם ככל מגיד הכתוב שהחלואים שלמים שהשמים שלים ליחבם
ולעבוד העבודה ולבעלים (עין כמורח) לכך חיי עכריכו חזוה לטיות לו לעבוד העבודה לזכר וזו חמשה שמשם כחלואים והשאר חללו אהרן
וכיוו חמם בעלים ובמפורסם בענין (בג) זכבר לחם - מן החלות: והחלת לחם שכן - מעין הכוכה (ת"כ"ב) דוקק -
(ממחות עה) מן הדקיקין חמד מעשר מכלל מין ומק לא מוכי תדומת למס כח עם זכר בקטרת חלל ויכבוד שתדומת לחמי תודה וחילמיר
כתובה לכהנים עם חזוה וזוק וזוה לא חיה למטה לזכר חלל חזוה כלבד: (כד) על כפי אהרן והנפת - שניהם עסקים בתנופה
שבעלים וזכהו חל כבד דקן מניח דות חתיד בעלים ומקף וזכו חו אהרן וככו בעלים ומטה סק: הנזפה - (מנחות בג) מולק ומטיח
למי יד רוחות העולם שלות נופח חזקת וחסלת בורעניות ורוחות רעות ועלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו ומינכסת לללים רעים:
(כה) על העולה - על האיל הראשון שהעלית עולה: לריח הוה - לנחת רוח למי שאמר ונעשה דעומו: אשה - לאש כתיב: לה - לשמן
של מקום: (כו) וקריש את הזה הנזפה ואת שוק החרומה זגוי - קדש לדורות להיות נהנת ערומתם והנפתם חזוה וזוק של שלמים
חלל לא להקטר חלל וזכה לאהרן ולבניו לחמל: תנופה - לטון חלל וזכר חלל וטל"ד כלע"ו: הורם - לטון מעל הסמוריד:
(כז) לחק עולם מאת בני ישראל - שהשלמים לבעלים ואת חזוה ואת שוק חזוה לכתב: כי חרומה הוא - הפוחזוק
זוה: (כט) לבניו אחריו - למי שגא טנדול אחריו: למשחה - להטנדל ככס שיש עשימה שיהא לטון מררס כנה

דשב"ט

(כו) (וקדשת את חזוה) - (הוא) שניהם לטון טנדול חזוה קורין תנופה כי לבדו חוקי וכלכל חלל חזוק של כהן קטור: חלל של דורות
שניהם חללקן: למשקה ככס - להטנדל ככס כמין עשימת שוק וגם ככל מקום קורא הגדולים עשימים - חל ועניו במשימי -
ולכנס

מכלר יופי

(בג) (זכבר לחם) - פירוש לחסנדול כי השאר - (אשה) - האר לקדשן ע"ש שהוא כלה באש:
היו חלות דוקיקים: (כה) (לריח) - שם סמוך: (כו) (אשר הונף ואשר הורם) - פירוש ד"ל שהוא
(גחוח) - ענינו שהוא עזבו - וכלעז מואישם ע"ד ר' פוש"ו - מלך ומכא זהו לשון הנפתן התנועה אילך ואילך אבל
תוצומה

את ידם: ל שבעת ימים וילבשם חכתן
 תחתיו מבגיו אשר יבא אל אהל מועד
 לשרת בקדש: לא ואת איל המלאים
 תקח ובשלת את בשרו במקם קדש:
 לב ואכלו אהרן ובגיו את בשר האיל
 ואת הלהם אשר בסל פתח אהל מועד:
 לג ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא
 את ידם לקדש אתם ותר לא יאכלו כיר
 קדש הם: לד ואם ינתר מבשר המלאים
 ומן הלהם עד הקר ושרפת את הנותר
 באש לא יאכל בירקדשהוא: לה ועשית
 לאהרן ולבגיו לכה ככל אשר צויתי אתה
 שבעת ימים תמלא ידם: לו ופר תטאות
 תעשה ליום על הכפרים ותטאת עד
 המזבח בכפרה עליו ומשחת אתו לקדשו:
 לו שבעת ימים תכפר על המזבח וקדשת
 אתו והיה המזבח קדש קדשים כל הגע
 במזבח יקדש: ם לח וזה אשר
 תעשה

אונקלוס ק"כ

ב ששי

יהיו לבגויה בתרוהי לרפאה בהון ולקרבא
 בהון ית קורבנהון: ל שבעת יומין
 ולבשינון כהנה תחותיה מבגויה דיעול
 למשכן ומנא לשמשא בקודשא: לא וית
 דכר קורבניא תסב ותבשל ית בקרויה באחד
 קדיש: לב ויכול אהרן ובגויה ית בקר
 דכרא וית לקמא דבסלא בתרע משכן
 זימנא: לג ויכדון יתהון דאתכפר בהון
 לקרבא ית קורבנהון לקדשא יתהון
 וחילוניה לא יוכל ארי קודשא אינון:
 לד ואם ישמאר טבסר קורבניא ומן
 לקמא עד צפרא ותקיד ית דאשתאר
 בגורא לא יתאכיל ארי קודשא הוא:
 לה ותעביד לאהרן ולבגויה כדון כמ
 דפקודית יתך שבעא יומין תקריב קורבנהון:
 לו ותקרא דתטאתא תעביד ליומא עד
 כפוריא ותבי על מדבחה בכפרותך עלות
 ותכבי יתיה לקדשותיה: לו שבעא יומין
 תכפר על מדבחה ותקדיש יתיה ויהו
 מדבחה קדש קודשא כל די קרבא במדבחה יתקדש: לח ודין דתעביד על מדבחה

אמרין

רשי

(במבר יח) לך תתים לנשח (י"ה איו) אל תגעו כמשיחי (כ) : ולמלא במא אירם . ע"י הכנדים הוא תלכס ככה
 גדולה : (ל) שבעת ימים . רטפין : ילבשם הכהן . אשר יקום חכנו תחתיו לכהנה גדולה כשימטהו להיות כהן גדול :
 אשר יבא אל אהל מועד . (יומא ענ) אותה כהן המוכן לכנס לפני לבנים ביום הכפורים וזה כהן גדול שאין עבודת יום הכפורים
 כמרה חלל בו : תחתיו מבגיו . תלמד שאם יש לו לכהן גדול בן עולה את מקומו ימנה כהן גדול תחתיו : (ת"כ) . הכהן
 תחתיו מבגיו . וזאת ראייה כל לשון כהן מועד עובד יחם לפיכך ניוון תסיר כמשך לבגיו (ג) : (לא) במקום קדוש . כחצר אהל מועד
 שהללוים הללו קדשי קדשים היו : (לב) פתח אהל מועד . כל החצר קרוי כן : (לג) וצבלו אותם . אהרן ובגיו . לפי שם
 צעמיהם : אשר כופר בהם . להם כל זרות ותעוב : למלא את ידם . צליל ולחם הללו : לקדש אותם . שעל ידי האלוים
 הללו נתמלאו ידיהם ונתקדשו לכהנה : כי קדש הם . קדשי קדשים ומכאן למדנו אזהרה לזר האוכל קדש קדשים שנתן התקדש טעם
 לדבר תשום וקדש הם : (לת) ועשית לאהרן ולבגיו ככה . טעם הכתוב וכפל לעכס שאם עסר דבר אחד וכל האזור בענין לו
 כתמלאו ידיהם להיות כהנים ועבודתם כסולה : אזהרה . כחן איתך . שבעת ימים המלא וגו' . בענין הזה ובקרבנות הללו ככל
 יום : (לו) על הכפורים . כשכל הכפורים לכפר על המזבח וכל זרות ותעוב ולפי שאלתר שבעת ימים תמלא את ידם חלל
 חלל דבר הכא כשכלם גנן סלילים והלחם חבל הכא כשכל הינוכח כגון פר שהו לחטוי הינוכח לח

שבעת

ל שובעא יומין ולבשנון בתיא דיקום בתרוי סו בני ולא מן לונאי גומן דיעולין למשבו גוי : לא נת
דבר וגוי : לב ויכול אהרן ובניו ית בישרא דירכא ווי : לב ויכלון ויהוון דאחפסר בהון לקרבא ית
קורבנהון למקדשא ויהוון לשמשא קדמי וחילוי לא יכור אר ס קודשא חינון : לר ואין ישפיר מפשר קורבניא
ומן לחמא עד צפרא וחוקד ית ומשפיר בנורא לא ימאכיל ארום קודשא הוא : לה ומעביד לאהרו ולבגותי
היכרין בקל די פמידות יתך שובעא יומין תקרב קר בהון : לו ותורא דחטאתא וגוי ותבני עליה לקדשותיה :
לו שובעא יומין וגוי ויהי מדבחה קודש קודשי כל דתעב במדבחה ותבש מן בני אהרו בכם מן שאר עמא לית
אפשר להון למקרב דלקא ותקדוון באשא מצלתבא דנפיק מן קודשיא : לח ודון קורבנא דמעביד על מדבחה

אמרין

רש"י

שמענו לכך הולך מקרא זה . וחדשה ת"כ אומר כפרת המזבח הולכה שווא התנדב איש דבר גול במלאת המזבח והמזבח : וחטאת .
ומדכי לשון מתנת דמים התנוסס כאלכע קרוי טעו : ומשחת אותו . כשמן המשחה וכל המשחות כמין כ"י : (לו) והיה המזבח
קדש . ומה היא קדושתו כל הניגע בו מוכח יקדש אפילו הו פסול שעלה עליו קדשו המזבח להכשירו שלא ירד מתוך שאלמר כל הנוגע
יקדש ושמע אני בין ראוי בין שאינו ראוי כגון דבר שלא היה פסולו בקדש כגון הכובע והכרבע . ומוקצה ונעבד והטרופה וכיוצא בהן ת"ל לוי אשר
תעשה הסמוך אחריו (ת"כ פ"צ) מה עולה ראוי אף כל ראוי שגדלה לו כבר ונפסל משבח לעזרה כגון הלן והיואל והטמא ושכשע כמטעה

ק"ו

באר רהובות דקדוקי רש"י

(כ) דהא ודאי אין לפרש מלת למשחה ענין משיחה ממש (וזלכוין) תקדש וכו' כמשחו בגדי כהונה אלא ודאי לשון שררה הוא למשחה
(ל) הערש אפטיין על ידי כגדי כהונה תגדל ותתכבד על דרך דאמר רבי יוחנן קרי למאני מכבדותיה : (ג) הולכת לדעת דמלת
כהן איכא לפרושי בלשון שם התואר כהן (אין דיבר) ונקרא כך אף כשעה שאינו עוסק במלאכתו ונקרא כן ככל עת לפי אומנותו אכן כאשר
יודעו שעוסק בעשוי במלאכתו הולכתו להוסיף מלות אשר יכון דמלת כהן למודיה אינו מוכן שעוסק ביה במלאכתו : וגם איכא לפרושי
מלת כהן בלשון עובד ממש (ער דינט אינונד) והחילוק ביניהם הוא זה לפירוש הראשון בלשון שם התואר הולכתו להוסיף אשר יכון ולפירוש
השני בלשון עובד ממש אין לריכין להוסיף כלום וכו' ודאי יוסתברא טפי לפרושי הענין בלשון עובד ממש והיינו בלתי הוספה מלפרושי בלשון שם
התואר ולהוסיף בקרא אור יכון וזה שפירש"י מאלו ראיה כל לשון כהן עובד ממש (ער דינט אינונד) דאם כפרשהו בלשון שם התואר כהן
(אין דיבר) הולכתו להוסיף אשר יכון : ומה שכתב עוד ולפיכך ניגון התביר נמשך לפניו לזה הולכת לדעת דניגון התביר שייך ודבוק
הוא לניגון הטפחא כי אין תביר בלא טפחא ואם כן דעת רש"י באשר דמלת הכהן כתביר ומלת תחתיו בטפחא דשייכים ודבוקים להדדי גם
מאלו מוכח דכוונת הפסוק דלא להוסיף בקרא כלום דאם לא כן לא הוילקד מלת הכהן ומלת תחתיו בטפחא דשייכים ודבוקים להדדי כיון
דאם בקרא מלות אשר יכון אלא ודאי מלת כהן לשון עובד ממש הוא (ער דינט אינונד) ולא חסר בקרא כלום זה שסיים לפיכך ניגון
התביר נמשך לפניו לזה הולכת ומלת הכהן כמשך התביר לפני מלת תחתיו דהוא בטפחא דשייכים להדדי : וכל מה שכתבתי אחותי
ותפסתי מדברי הגאון פעל לבוש אורה דק הוספתי מעט בדבריו כדי להסין היעוים דבריו ונשתתו ודוכסו בקצר :

(ח) דהא

רשב"ם

ולכסם הכהן בהתחכס להיות כהן גדול : (ל) שבעת ימים תמלא את ידם שבעת ימים לפני יום השמיני שהיה עבודה באהרן
לענין היום משה חקים את המזבח ככל יום ומקריב קרבנות בכל (יום) ולערב היה עפרקו וכיום השמיני הוא בלחוד בניסן הוקם
המזבח לנמרו כדכתיב בלילה פקודי ומלכא וחילן עבודה בלחוד ובניו : (לז) כל המוגע . וקרב אל המזבח :
ונקדש

מכלל יופי

רבותי נשתמשו הרבה בלשון כך בלא הא כי כן רשורש
והעקר ורוב הילך יאת ענינו כמיכו : (אתבה) . בא
מורכב מן איתך ואיתך והיא נוספת : (לו) (יקדש) .
פירושי אפילו קרבן פסול שעלה עליו
קדושת המזבח להכשירו וכיון שעלה לא ירד והוא שיהיה
ראוי למזבח אלא שנפסל באחד מהדברים הפוסלים הקרבן :
רבע 50 ג ()

תעשה על-המזבח כבשים בני-שנה שנים
 ליום תמיד : לט את הכבש האחד תעשה
 בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים :
 מ ועשרן סלת כלול בשמן כחית רבע
 ההין ונסך רביעת ההין יין לכבש האחד :
 מא ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
 במנחת הבקר וכנסקה תעשה-לה לריח
 ניחח אשרה ליהודה : מב עלת תמיד
 לדרכיכם פתח אהל-מועד לפני יהוה אשר
 אנער לכם שמרה לדבר אליך שם :
 מג ויעדתי שמה לבני ישראל ונקדש
 בכבדי : מד וקדשתי את-אהל מועד
 ואת-המזבח ואת-הארון ואת-בגני אקדש
 לכהן לי : מה ושכנתי בתוך בני ישראל
 והייתי להם לאלהים : מו וידעו בני
 יהודה אלהיהם אשר הוצאתי אתם
 מארץ מצרים לשכני בתוכם אני יהוה
 אלהיהם : פ א ועשית מזבח
 מקשר קטרת עצי שטים תעשה אתו :
 ב אמה ארבו ואמה רחבו רבוע יהיה
 ואמתיים קמותו ממנו קרנתיו : ג וצפית
 אתו זהב שהור את-גוו ואת-קירתיו סביב
 ואת-קרנתיו ועשית לו זר זהב סביב :
 ד ושתי טבעת זהב תעשה-לו מתחת
 לזרו על שתי צלעותיו תעשה על-שני צדיו
 ויהיה לבתים לבדים לשאת אתו בהקמה :
 ועשית

שביעי
ל

אמרין בני-שתא תרין ליומא תדירא :
 לט ית-אימרא חד תעביד בצפרא וחד
 אימרא תנינא תעביד בין שמישיא :
 מ ועסרונא סולתא דפילא במשח
 כתישא רבעות הינא ונסכא רבעות הינא
 חמרא לאימרא חד : מא ונת אימרא
 תנינא תעביד בין שמישיא במנחת צפרא
 וכנסקה תעביד-לה לאתקבלא ברענא
 קורבנא קדם-יין : מב עלתא תדירא
 לדרכיכון בתרע-משכן זימנא קדם יין דאנפין
 מימרי לכוון תפון למללא עמך תפון :
 מג ואנפין מימרי-תפון לבני ישראל
 ואתקדש ביקרי : מד ואקדש ות-משכן
 זימנא ות-מדבחה ות-אחרון ות-בגות
 אקדש לשמישיא קדמי : מה ואשרי שכנת
 בגו בני ישראל ואהוי להון לאלהא :
 מו וידעון ארי אנא יין אלההון דאפקית
 יתהון מארעא דמצרים לאשראה-שכנת
 ביניהון אנא יין אלההון : א ורתעביד
 מדבחה לאקטרא עלוהי-קשורת-בוסמין
 דעאי שפין תעביד יתיה : ב אמתא
 אורכיה ואמתא פותיה מרבע יהי ותרתן
 אמין רומיה ומניה קרנהי : ג ותחפינתה
 דהב דמי ית-אינניה וית-כתלוחי סהור
 סהור ות-קרנהי ותעביד ליה חיר דדרג
 סהור-סחור : ד ותרתין עומן דהב תעביד
 ליה ומלרע דרניה על-תרין וניתיה תעביד
 על-תרין סהרוהי ויהי לאתנא לאר-תנא
 למיטל